

SPRAVODAJ

OBČASNÍK ŠTVRTOČANOV

IV. ročník 2. číslo

júl 2008

DEUS CARITAS EST

Na začiatku sme si položili otázku, či rozličné, ba protichodné významy slova láska skrývajú istú hlbokú jednotu, alebo naopak, či musia stáť oddelene, jeden vedľa druhého. Predovšetkým sa však vynorila otázka, čo posolstvo o láske, ktoré nám oznamuje Biblia a Tradícia Cirkvi, má niečo spoločné so všeobecnou ľudskou skúsenosťou lásky, alebo či nie je skôr proti nej. Hľadajúc odpoveď, sme skúmali dve základné slová: eros ako výraz označujúci svetskú lásku a agapé ako vyjadrenia pre lásku založenú na viere a ňou formovanú. Tieto dve ponímania bývajú často stavané do protikladu, ako láska „vystupujúca“ a „zostupujúca“.

Vo filozofickej i v teologickej diskusii boli tieto výrazy radikalizované až do tej miery, že ich označovali za protikladné: ako typická pre kresťanstvo bola predstavená zostupujúca, nezištná láska – agapé, a naopak, za typickú pre nekresťanskú kultúru, predovšetkým grécku, bola označovaná vystupujúca láska, túžobná a žiadostivá – eros. Ak by sme takéto stavenie do protikladu priviedli do extrémnych dôsledkov, kresťanstvo by bolo vo svo-

jej podstate odtrhnuté od základných životných vzťahov ľudskej existencie a vytváralo by samostatný svet, možno obdivuhodný, ale zásadne vytrhnutý z kontextu ľudskej existencie. V skutočnosti eros a agapé – vystupujúcu i zostupujúcu lásku – nemožno nikdy úplne od seba oddeliť. O čo viac obe – i keď v rozličných dimenziách – nachádzajú správnu jednotu v jedinej skutočnosti lásky, o to viac sa uskutočňuje pravá povaha lásky ako takej. Aj keď je eros spočiatku predovšetkým žiadostivý, vystupujúci – fascinácia veľkým príslubom lásky –, keď sa potom približuje k druhému, kladie si čoraz menej otázok o sebe, hľadá čoraz viac šťastie druhého, stará sa oňho stále viac a viac, dáva sa a túži „byť tu pre druhého“. Tak sa doň včleňuje moment agapé, v opačnom prípade eros vedie k úpadku a stráca aj svoju vlastnú identitu. Na druhej strane človek nemôže žiť ani výlučne v darujúcej sa, zostupujúcej láske. Nemôže stále iba dávať, musí aj prijímať. Kto chce dávať lásku, sám ju musí prijať ako dar.

(Z Encykliky pápeža Benedikta XVI. O kresťanskej láske)

Navždy tak drzí

Zlomené lásky

*V objatí tieňa ukryvaš svoj zármutok,
haliac tak bolesť do závoja tmy,
úspech ti daň prináša a tvoj majetok
množí sa ako noc, čo ukradla ti sny.*

*Ako noc, čo odhalí ti dušu ranenú,
ako noc, čo vládne tvojim myšlienkam,
či ako noc, čo pošepne vždy známemu,
že tmavé sny ako gorálky ti navlieka.*

*Zranené ráno ťažko vstáva nadržanom
s únavou tvojou, čo obliekol si v noci
a ten obrázok, čo ukryva sa za ránom,
zlomenú hrdosť uprostred srdca si nosí.*

*Uprostred srdca, aby rozprúdil ju v žilách
– len tak do tela roznesie ju v krvi
červeňou jasnou ako zore keď svitá,
no ty už dávno hore si vždy prvý.*

*Aby tak v objatí tieňa ukryl si svoj
zármutok,
ktorý vyplavil sa v noci von cez slzy,
a pokožkou vsiakol naspäť, lebo on je
tvoj majetok,
čo pripútal ťa k sebe – navždy. Je tak drzí?*

(Liduš – net)

Misionári slovanského sveta

Na začiatku cesty jedných z najvýznamnejších osobností európskej kultúry bol Solún. Toto mesto (po grécky Thessaloniké) leží v terajšom Grécku, vtedajšej Byzantskej ríši. Tam sa otcovi Levovi, významnému hodnostárovi a bohobožnému mužovi, a jeho manželke Márii, narodilo sedem detí, z ktorých dve sa stali misionármi slovanského sveta.

Metod sa narodil v roku 815 a študoval právo a jazyky. Po vyštudovaní právnickej školy spravoval desať rokov byzantskú župu, v ktorej väčšinu obyvateľov tvorili Slovania. Levov najmladší syn Konštantín, narodený v roku 827, bol tiež veľmi nadaný a venoval sa filozofii, literatúre a kresťanskému učeniu. Ako sedemročný mal zaujímavý sen. Snívalo sa mu, že stratég mesta zhromaždil pred ním všetky ženy mesta a povedal mu, aby si vybral jednu z nich za ženu. Konštantín, oslnený žiarou a krásou jedinej ženy, si vybral Sofiu – Múdrost'. Tento symbolický sen ho predurčil na štúdium filozofie a vied a Konštantín pokračoval v štúdiu v cisárskej škole v Carihrade, v škole, kde v tom čase študoval tiež budúci cisár Michal III. Jeho priatelia ho nazývali Konštantín – Filozof práve kvôli jeho vášni k Múdrosti, ktorá bola jeho poslaním a cestou. Konštantín však odmietol ostatné svetské radosti, nechcel sa oženiť a v snahe nájsť zmysel života utiahol sa do kláštora na hore Olymp, kde sa zdržoval aj jeho brat, Metod, ktorý sa zriekol vysokého postavenia a tiež hľadal duchovný život. Neskôr, asi roku 860, ich obidvoch cisár Michal III. vyslal ako členov posolstva, vyučovať vieru medzi príslušníkmi kmeňa Chazarov, ktorí sídlili medzi Čiernym a Kaspickým morom. Vďaka Konštantínovmu jasnému vyučovaniu filozofie a Metodovým znalostiam jazykov sa dalo pokrstiť dvesto Chazarov. Kagan, vodca Chazarov ich chcel štedro obdarovať, lenže Konštantín dary odmietol a namiesto toho si vypýtal dvesto gréckych otrokov, ktorých prepustil na slobodu.

Konštantína a Metoda aj na slovanské územia, na Veľkú Moravu vyslal cisár Michal III. na žiadosť kniežaťa Rastislava, ktorý chcel posilniť kresťanskú vieru na Veľkej

Morave, napriek neúspechu franských kňazov.

Konštantín i Metod veľmi dobre vedeli, s akými ťažkosťami sa stretávali franskí kňazi, keď chceli vyučovať vieru v latinčine. Spolu sa rozhodli, že vytvoria písmo pre Slovanov, aby títo mohli lepšie spoznávať kresťanskú vieru. Konštantín zostavil z malých písmen gréckej abecedy nové písmo – hlaholiku (od slova glagol – hláska). Hlaholická abeceda mala čí písmen, väčšinu gréckych, ale časť aj hebrejských, lebo niektoré slovienske zvuky sa nedali vyjadriť gréckymi písmenami.

Spolu s Metodom preložili ešte pred cestou väčšinu kníh Svätého Písma.

V pamätnom roku 863 Konštantína a Metoda na Veľkej Morave slávnostne privítal knieža Rastislav a predstavil im prvých žiakov. Konštantín s Metodom nezaháľali, Hneď založili slovanské učilište, cirkevnú školu, kde vzdelávali svojich pomocníkov v gramatike, hudbe a kresťanskom učení. Spolu preložili všetky knihy Biblie.

Po štyroch rokoch (v roku 867) sa Konštantín s Metodom vybrali na ďalekú cestu. Keďže Konštantín nebol biskup a Metod ani kňaz, museli putovať do Ríma vysvätiť nových žiakov za kňazov, aby mohli lepšie spravovať

ľud, vysluhovať sviatosti a slúžiť omše. Takisto mali v úmysle požiadať pápeža, aby schválil starosloviensku reč ako liturgický jazyk. (Tri dovtedy oficiálne jazyky boli gréčtina, latinčina a hebrejčina.) V Ríme ich prijal veľmi srdečne pápež Hadrián II. Konštantín obhajoval pred pápežom sloviensku reč takto: „Teraz však, bratis, čo by som vám osožil, keby som prišiel k vám a hovoril jazykmi, a nie slovami zjavenia alebo vedomosti, prorocstvo alebo náuky? Veď aj bezdušné a bezhlasné nástroje, čo vydávajú zvuky, či už sú to píšťaly a či citary, keby nevydávali rozdielne zvuky, ako by sa vedelo, čo sa píska a čo sa hudie? A leby poľná trúba vydávala bezhlasný zvuk, kto by sa strojil do boja? Tak aj vy, ak jazykom nevydáвате zrozumiteľné slová, ktože bude vedieť, čo hovoríte? Do vetra budete hovoriť. Veď je toľko rozličných rečí na svete a ani jedna nie je bez hlasu. Ak nepoznám silu a význam hlasu, budem cudzincom tomu, čo hovorí, a ten, čo hovorí, bude cudzincom mne.“

Vďaka svojim diplomatickým vlohám a presvedčivosti dosiahol Konštantín po čom túžil: roku 867 pápež Hadrián II. schválil ich postup aj ich bohoslužobné knihy a roku 868 vydal bulu Gloria in excelsis Deo, v ktorej slávnostne ustanovil sloviencinu za štvrtý oficiálny liturgický jazyk. Pápež dal počas slávnostnej liturgie vysvätiť pomocníkov Konštantína a Metoda za kňazov a taktiež ustanovil pre Veľkú Moravu osobitnú hierarchiu tým, že obnovil starodávne sriemske arcibiskupstvo a podriadil ho priamo Svätej Stolicí.

Výčerpaný po dlhej a náročnej ceste, Konštantín upadol do choroby a vidiac, že sa jeho život chýli ku koncu, rozhodol sa vstúpiť do kláštora, kde chcel stráviť svoje posledné dni. Prijal rehoľné meno Cyril a so slovami „odteraz nie som ja sluhom ani cisárovi, ani nikomu inému na zemi, ale iba Bohu všemohúcemu“, strávil v Rímskom kláštore päťdesiat dní než ho znova položila na lôžko choroba, tentoraz poslednýkrát. 14. februára 869 svätý Cyril sa podral k Bohu.

Péter Óry, starosta obce si myslí, že i keď pozvoľna, ale

Služby v obci sa zlepšujú

– *Nebýva zvykom chváliť sa vykonanou prácou, ale náš občasník nemá inú možnosť dať na vedomie čitateľom Spravodajca, že ušlo mu uznania formou podpory jednej nadácie. Rozhodnutie kuratória je uznaním toho, že naše noviny plnia kritéria obdobných – miestnych – novín.*

– Súhlasím, tiež si myslím, že rozhodnutie maďarskej Nadácie Rodná zem je uznaním práce redakcie, tých ľudí, ktorí píšu a redigujú, respektíve technicky spracúvajú náš občasník. Spravodaj dostal prvýkrát podporu, konkrétne v hodnote 100 tisíc forintov, čo je v zásade maximálna možná výška podpory. Dúfam však, že o našom občasníku nemajú dobrú mienku len členovia kuratória nadácie, ale aj čitatelia – lebo to je rozhodujúce. Ale ak už hovoríme o tendroch a dotáciách, musím povedať, že aj miestna samospráva bola úspešná, veď na dobudovanie výpočtového systému na obecnom úrade sme získali 1 milión forintov, taktiež od Nadácie Rodná zem, čo je veľmi dôležité, veď takto budeme mať plný prehľad o našej obci a jej obyvateľov – údaje sa priebežne spracúvajú –, ale aj preto, lebo pomocou výpočtovej techniky môžeme poskytovať našim občanom služby na vyššej úrovni. A ešte môžem aj pokračovať. Trnavský samosprávny kraj totiž tiež má rôzne tendre, my sme uspeli s dvoma projektmi. Po 20-tisíc korún sme získali od Trnavskej krajskej samosprávy na podporu masovej telovýchovnej činnosti, ako aj na podporu kultúrnych aktivít občianskych združení, ktoré vyvíjajú svoju činnosť v našej obci. Dúfam, že aj tieto peniaze budeme schopní využiť efektívne, na radosť väčšiny obyvateľov obce. Tieto úspechy prišli asi v najlepšom čase, dodali nám silu a nádej vtedy, keď sme sa rozhodovali o tom, či reagovať na výzvu Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR ohľadne euro fondov. Už len krátko: rozhodli sme sa vypracovať a odovzdať do ministerstva projekt na obnovu budovy našej základnej školy. Je to asi náš doteraz najväčší projekt,

veď ide o investíciu v hodnote 9,5 milióna korún. Samozrejme, zatiaľ je predčasné hovoriť o tom, nakoľko bude úspešný tento náš projekt.

– *V súvislosti so službami obecným úradom ste sa vyjadrili optimisticky, ale ako sa darilo v rozširovaní ďalších služieb pre občanov obce, veď vieme, že Štvrtočania v posledných mesiacoch vyjadrili určité – celkom konkrétne – požiadavky.*

– Podarilo sa nám kolaudovať cestu a chodbu na Školskej ulici, čo okrem obyvateľov tejto ulice zrejme oceňujú aj žiaci obecnej základnej školy a ich rodičia. Tí občania, ktorí dennodenne cestujú za prácou mimo našej obce, určite si všimli, že sme ukončili výstavbu dvoch autobusových zastávok, smerom na Šamorín a Čakany. Podľa starších – a chorých – občanov sa ukázal, ako dobrý nápad dovoz liekov do našej obce so susednej dediny, mnohí vychvaľujú túto novú službu. Žiaľ, zatikal málo využívajú naši obyvatelia ďalšiu službu s liekmi, konkrétne zber nadbytočných liekov, resp. liekov po záručnej lehote. Zdá sa mi, že naši občania zatiaľ nechápu v dostatočnej miere, že lieky v „smetisku“ môžu spôsobiť znečistenie prírody, teda bolo by dobré, keby aj túto službu využívali v plnej miere. Konečne sa nám podarilo získať podnikateľa, ktorý otvoril mäsiarstvo v bývalom obchode s textilom, táto požiadavka ozaj veľmi silne rezonovala medzi občanom obce. Možno málokto obyvatelia obce vedia o tom, že doteraz sme mali problémy s takzvaným MH-dvorom, jednoducho neboli vysporiadané vlastnícke vzťahy. Konečne MH-dvor je vo vlastníctve obce, aj tieto priestory chceme využiť na rozšírenie služieb v našej obci. Už sme hovorili o ochrane prírody, čo je mojou srdcovou záležitosťou, preto hovorím s radosťou o tom, že sme ukončili vybudovanie parku pred obecným úradom, ostalo už len vysadiť kvety a namontovať lavičky – bude krásne miesto na oddych. Som veľmi rád, že túto investíciu

sme vyfinancovali z vlastných zdrojov. Menej som však šťastný z toho, že mnohí naši obyvatelia neberú celkom vážne rozhodnutia miestnej samosprávy ohľadne odpadu: sám som bol svedkom, keď ľudia vynášali domáci odpad do cintorína a naložili do tamjšieho kontajnera, čo, samozrejme, má úplne inú funkciu. Bolo by vhodné, ak by si to každý uvedomil, a nestrpčoval život tým, ktorí majú pochovaných svojich blízkych na našom cintoríne a príkladne sa starajú o náhrobnom pamätníku zosnulých.

– *Pozrime sa trošku aj do budúcnosti. Pred dvoma rokmi schválila miestna samospráva územný plán obce, čo znamená, že onedlho bude treba dopracovať námety občanom, uzavrieť ho tak, že v ďalších štyroch rokoch výlučne na základe tohto plánu bude možné uskutočniť aj tú najmenšiu investíciu v obci. Ako sa na to pripravuje obecný úrad?*

– To je veľmi vážna otázka. Áno, naši občania majú ešte dva mesiace na to, aby sa vyjadrili k územnému plánu obce, a ja ich vyzývam aj touto cestou, aby sa obrátili na obecný úrad, aby prišli k nám, my im predložíme všetky potrebné materiály, aby sa mohli zasvätené zaujať vlastné stanovisko. Všetky pripomienky, ktoré budú odovzdané písomnou formou na obecnom úrade, a majú reálny základ, určite budú zapracované do konečnej podoby územného plánu obce. Je to ozaj dôležité, lebo – tak, ako ste to povedali – v ďalšom štvorročnom období môžeme pracovať na rozvoji obce len v intenciách schváleného územného plánu. Očakávam spoluprácu všetkých Štvrtočanov.

Čo je však dobrá správa: v blízkej budúcnosti začnú stavať kruhový objazd za našou obcou v smere na Lehnice. Dúfam, že po prebudovaní križovatky na kruhový objazd rapídne klesne nehodovosť na tomto úseku cesty, ktorý využíva aj veľa našich občanov, veď ide o cestu do okresného sídla, respektíve smerom na Šamorín, kam tiež cestuje veľa Štvrtočanov.

Sándor Neszméri